

DOKTORA TEZ ÖZETLERİ

TÜRKİYE'DE TARIM POLİTİKASI - İKTİSADİ KALKINMA İÇİN TARIMSAL GELİŞME STRATEJİSİ

Dr. Çelik ARUOBA

ÖZET

Çalışmamızda, tarım sektörünün genel iktisadî kalkınmaya önemli biçimlerde katkıda bulunması gerektiği, tarım sektörü üretiminde ortaya çıkacak yetersizliklerin iktisadî gelişmeyi olumsuz yönde etkileyeceği noktasından hareketle, bu katkının kurumsal nitelikteki bir yenileşme stratejisi ile sağlanabileceği, böyle bir stratejinin ekonominin diğer sektörleri özellikle sanayi sektörü için kullanılması kaçınılmaz olan sermaye, dövizler gibi bazı kritik kaynaklara asgâri başvurmayı gerektireceği, modern bilimin böyle bir stratejinin saptanmasını ve uygulanmasını mümkün kıldığı savunulmaya çalışılmıştır.

Çalışmayı meydana getiren iki ana kesimden birincisi tarım sektörü ile ekonominin diğer sektörleri arasında iktisadî gelişme süreci sırasında ortaya çıkan ilişkilere ve bu ilişkilerde gözlenen sürekli değişmeye, tarım sektörünün iktisadî gelişme, sırasında yapması gereken katkılara değinmektedir. Bu kesimin birinci bölümünde ekonominin yapısal değişmesi incelenmiştir. Türk ekonomisinin sürekli bir yapı değişikliği içinde bulunduğu ve tarım sektörünün gerek üretim gerekse istihdam içindeki paylarının sürekli olarak gerilediği gözlenmektedir. Bu arada çok önemli olarak görülen bir nokta tarım sektöründeki faal nüfusun mutlak sayı olarak azalmaya başlanmasıdır. Bu gelişme ve değişmeler çizilecek tarımsal gelişme stratejisini belirleyecektir.

Birinci kesimin ikinci bölümü tarım sektörünün iktisadî kalkınmaya başlıca, tarımsal arzın arttırılması, tarım dışı sektör için işgücü sağlanması, sermaye birikimine katkıda bulunulması, ihra-

cat içinde önemli bir pay tutması ve sanayi sektörü gelişiminin uyarılması biçimlerinde katkıda bulunması gerektiğini ileri sürmektedir.

İkinci kesimin ilk kısmını meydana getiren üçüncü bölüm geleneksel tarım sektörünün sorunlarını tartışmaktadır. Geleneksel sektörde üretim, tarımda bol bulunan işgücü, toprak ve bazı biçimlerde sermaye gibi girdiklerin kullanılması ile sağlanmaktadır. Yıllardan beri değişmeyen üretim teknolojisi, mevcut kaynakların bu teknoloji içinde etkin kullanılmasını ve optimale yakın bir bileşimi sağlamıştır. Başka bir deyişle, tarım sektöründe üretim artışı ancak «modern» anlamda bazı yeni girdilerin kullanılması ile sağlanacak bir yenileşme sonucu ortaya çıkabilecektir.

Dördüncü bölüm ise tarımda üretim ve verimliliği arttırıcı nitelikteki bu yeni girdileri incelemeye çalışmaktadır. Anlaşılmaktadır ki, Türkiye tarımında uygun bir strateji daha çok kurumsal nitelikteki kaynakları kullanıcı olacaktır. Böyle bir yaklaşım her şeyden önce tarım sektöründe bol bulunan kaynakların verimlerini arttıracağından yararlıdır.

Sonuç bölümünde ise böyle bir stratejinin uygulanması sırasında karşılaşılabilecek bazı zorluklara rağmen gerekliliği üzerinde yeniden durulmaktadır.

S U M M A R Y

AGRICULTURAL POLICY IN TURKEY — THE STRATEGY OF AGRICULTURAL DEVELOPMENT FOR ECONOMIC PROGRESS

Dr. Çelik ARUOBA

Taking as its point of departure the necessity of rendering the agricultural sector contributory to over-all economic development, the inadequacies in the production of the agricultural sector being considered detrimental to economic development, this thesis asserts that a contribution can be brought about by an institutional innovation strategy, that such a strategy would require a minimum of recourse to scarce resources, i. e. capital foreign exchange etc., the use of which is vital in other sectors, especially the industrial, and that modern science has made the laying and conducting of such a strategy possible.

The first of the two main sections of the dissertation considers the relations arising between the agricultural sector and the other sectors of the economy during the process of economic development, the uninterrupted flux and change of these relations and the necessary contributions of the agricultural sector in the course of economic development. In the first part of this section structural changes in the economy is discussed. It is observed that the Turkish economy is undergoing an uninterrupted structural change and that the share of the agricultural sector in both production and employment is steadily and continuously decreasing. In this connection, a very important point is the decrease in the absolute number of the active population, a trend which has already commenced. These developments and changes will effect and determine the strategy of agricultural development.

The second part of the first section propounds the necessary contribution of the agricultural sector to economic development in the increase or agricultural supply, providing non-agricultural labour, the accumulation of capital, the holding of an important place in exports and the stimulation of the development of the industrial sector.

The third part, i. e. the first portion of the second section, deals with the basic problems of the traditional agricultural sector. In the traditional sector, production is accomplished by the input of abundant labour, land and certain forms of capital. The unevolved, ancient technology of production has brought about the effective use, within the framework of this technology, of available resources and composition close to optimum. In other words, an increase in the production of the agricultural sector can only emerge through an innovation to be brought about by using certain new «modern» inputs.

The fourth part tries to elaborate on these new inputs, with an eye to increased agricultural production and productivity. It becomes clear that a strategy suitable to Turkish agriculture will be more inclined to the use of institutional resources. Such an approach is useful, above all, because of the increase it will bring about in the level of productivity of the abundant resources of the agricultural sector.

In the part serving as the conclusion, the necessity of such a strategy is stressed emphatically, in spite of the possible difficulties to be encountered during its execution.